

На вниманието на

Томислав Дончев

Заместник министър-председател на РБ

Председател на Съвета за развитие на
гражданското общество

Копие до:

Красимир Божанов

Дирекция Модернизация на
администрацията

СТАНОВИЩЕ

относно спиране на процедурата за избор на членове на Съвета за развитие на гражданското общество

В момента правителствата и хората по целия свят полагат постоянни и изключителни усилия за справяне с COVID-19 и последицата от тази световна пандемия. В това извънредно положение няма протоколи за действие, но е ясно, че като демократични държави не само не можем да се откажем от ключови принципи, които отвореното и прозрачното управление включват, а напротив – длъжни сме да използваме всички възможности, за да ги изпълваме с нов смисъл, какъвто изисква днешният ден. Нещо повече – необходимо е да лидерстваме такива процеси, за да излезем от тази ситуация сигурни, че не сме изневерили на ценностите си и че сме надградили участието, сплотеността и отговорността на общностите, регионите, държавите и света като такъв.

Създаването на **Съвет за развитие на гражданското общество** (Съвета) е процес, който стартира още от 2012 г. с приемането на първата Стратегия за развитие на гражданските организации. В мотивите на предложените промени на ЗЮЛНЦ през 2016 г. е ясно заявено, че конституирането на Съвета е важна крачка към създаване на работещ механизъм за диалог и взаимодействие между изпълнителната власт и гражданските организации. Съветът следва да бъде основен инструмент за вземане на решения и изработване на политики, които са от значение за развитието на целия сектор, а на свой ред и за обществото, в чиято полза организациите работят. Припомняме всичко това, защото искаме да подчертаем няколко важни обстоятелства и тенденции, които трябва да се вземат в предвид от изпълнителната власт в настоящия момент:

На първо място, кризата, предизвикана от пандемията на COVID-19, и ограничителните мерки са повод за мобилизация на възможностите, ресурсите и

насърчаване на солидарността. Гражданските организации, с техните идеални цели и начин на работа, са едни от най-важните действащи институции в момента – много от тях са на първа линия на подкрепата (социални организации, доброволчески и други). Практиката, както на национално ниво от страна на правителството, така и на местно ниво от местните власти, е именно да мобилизират подкрепата и участието на гражданските организации, за да се справят ефективно, да проучват нуждите и да предвиждат и съгласуват възможно най-добрите решения. Тази посока на действие е правилна и важна, защото осигурява ефективни и солидарни решения. В този смисъл, знакът, който даде администрацията на Министерски съвет със спиране на процедурата за сформирание Съвета, е неправилен, защото се отказва именно от този подход, който сега може да бъде много полезен. Съветът в този момент може да е платформа за подкрепа и общо действие в държавата – между институциите и гражданските организации, за анализ и отговор на важни нужди, които се превръщат в рискове, за съгласуване на мерки и принос за вземането на ефективни решения.

На второ място, спирането на процедурата за Съвета може да се възприеме като акт на държавата, че тя не разпознава като значим сектора на гражданските организации и потенциала на структурираното взаимодействие с него. Именно тази ситуация можеше да се използва като катализатор, за да подобрим много от изоставените важни теми и да дадем решения на хронични проблеми, които се отразяват негативно в момента – недофинансирането на организациите, липсата на регламент за доброволчеството и пр. Ние смятаме, че обратният подход е правилният – не спиране на процеси и легитимни инструменти за действие, а мобилизация и консолидиране на всички сектори и на енергията, която е необходима, за да се справим ефективно и ефикасно с последиците от кризата. Така, в момента се търси подкрепата на гражданските организации на местно ниво и на терен – за набиране на доброволци, за включване в обезпечаване на помощта за различни уязвими групи и пр., но се отказва да се работи за възникналите в сектора проблеми и нужди, които не остава по-малко засегнат от извънредното положение спрямо другите.

Не на последно място, искаме да отбележим и пропуските в процедурата по „спиране“ на процеса по избор на членове за Съвета:

1. [Неоснователно позоваване на чл. 3, т. 2 и 3](#) от Закона за мерките и действията по време на извънредното положение (ЗМДВИП) за спиране на „давностните и други сроковете, предвидени в нормативни актове, с изтичането на които се погасяват или прекратяват права или се пораждат задължения за частноправните субекти“ (т.2) и на „сроковете за изпълнение на указания, дадени от административен орган на страни или участници в производства (т.3):
 - Цел на цитираните разпоредби е охрана на законните права и интереси на гражданите и организациите, доколкото същите търпят сериозни ограничения при упражняването на правата си поради наложените извънредни мерки за предотвратяване разпространението на коронавируса COVID 19. Цялата процедура по сформирание на Съвета се извършва дистанционно – чрез използване на интернет платформа и

имейли на участващите в процедурата, по които се осъществява комуникацията с Комисията, вкл. подаването на възражения по чл. 12, ал. 4 – срокът, за който Комисията обяви, че спира да тече. Доколкото работата на Комисията се извършва присъствено, следва да се има предвид, че всички държавни и общински органи, лицата, осъществяващи публични функции и организациите, предоставящи обществени услуги са длъжни да продължат да изпълняват функциите и правомощията си, предвидени в действащите закони, като съобразяват дейността си с мерките и ограниченията по ЗМДВИП, без да допускат създаването на допълнителни и несъразмерни пречки за упражняване на правата на гражданите и организациите. Ето защо, с оглед целите на ЗМДВИП и на конкретните разпоредби на чл. 3 от него е необосновано спирането на процедурата по сформирание на Съвета;

- По отношение на чл. 3, т. 3 от ЗМДВИП следва да се има предвид, че тази хипотеза се отнася за процедурните срокове, в които участниците в административните производства са длъжни да изпълнят указания на административния орган.¹ Същевременно, сроковете за произнасяне на административния орган не спират да текат – в изпълнение на принципа за непрекъсваемост на административната дейност административните органи са длъжни да продължат да изпълняват правомощията си, възложени им със закон. За времето на обявеното извънредно положение, административните органи имат право да не приключат административните производства по издаване на административен акт само ако с изричен процесуален акт са дали указания на заинтересованите страни и без изпълнението им не би могъл да бъде издаден законосъобразен краен акт.² В случая, в специалното производство по сформирание на Съвета, уредено в Правилника за организацията и дейността му, действие от страна на административния орган с характер на указание няма. Дори по отношение на вече избрана за член на Съвета организация, която не изпрати в срока по чл. 16, ал. 1 от Правилника информация за представляващото я в състава на Съвета лице, администрацията на МС не изпраща указания за изпълнение на това задължение, а пристъпва към покана към следващата класирана организация, с което се гарантира издаването на крайния административен акт – решението на Министерски съвет за определяне членовете на Съвета по чл. 17, ал. 1 от Правилника.
- В обявлението, публикувано на 24 март 2020 г., Комисията съобщава спирането на срока по чл. 12, ал. 4 от Правилника, а с това и цялата процедура по сформирание на Съвета, въз основа на чл. 3, т. 2 и 3 от ЗМДВИП, обнародван на 24 март 2020 г. Този срок – за възражения и

¹ „Административната дейност по време на извънредното положение“, адв. Валентина Бакалова, 27.03.2020 г.

² Пак там.

искания за отстраняване на грешки по смисъла на чл. 12, ал. 2 от Правилника, е до изтичането на три дни от обявлението за публикуваните списъци с регистрираните за участие в гласуването организации и кандидатите за членове на Съвета. [Това обявление по реда на ал. 3 е публикувано на Портала за обществени консултации на 20 март 2020 г.](#) За административните срокове се прилагат правилата по чл. 60, ал. 5 и ал. 6 от Гражданския процесуален кодекс, според които: Сроктът, който се брои на дни, се изчислява от деня, следващ този, от който започва да тече срокът, и изтича в края на последния ден. Когато последният ден от срока е неприсъствен, срокът изтича в първия следващ присъствен ден. От това следва, че конкретният срок по чл. 12, ал. 4 от Правилника е изтекъл на 23 март – ден преди обявлението, с което Комисията се позовава на спиране на този срок. Такъв е и срокът, посочен в самото обявление от 20 март.

2. Спазване на принципите на публичност и прозрачност при вземане на решения – в случая от Комисията по чл. 11 от Правилника за дейността на СРГО. Въпреки че в Правилника няма изрично изискване за публикуване на всички протоколи от заседанията на Комисията, подобно решение (за спиране процедурата за избор на Съвета) изисква максимално спазване на принципите на публичност и прозрачност в контекста на доброто и отвореното управление. В тази връзка, неясен към този момент е и самият състав на Комисията, както и начинът на покана и включване за участие в работата на Комисията на наблюдатели по реда на чл. 11, ал. 5 от Правилника: „За участие в работата на комисията се канят като наблюдатели представители на медиите, на юридически лица с нестопанска цел, които не участват в процедурата за избор, в това число представители на сдружения на българите в чужбина или на представени в България международни организации.“ За сравнение, заповедта за поименния състав на Секретариата по чл. 23 от Правилника е публикувана на [страницата на СРГО на интернет портала за консултативните съвети, макар в Правилника също да няма изрично изискване за публикуването ѝ](#).

3. Не на последно място – важно е да се гарантира информираността на всички засегнати от решението страни, като се уведомят всички регистрирани за участие в избора организации индивидуално, така, както това е предвидено да се случва на конкретните етапи от процедурата. Такова уведомяване нямаше, а и до момента на платформата (<https://voting.government.bg>) няма публикувано съобщение, което да информира за спирането на процедурата.

Правата и свободите на гражданите са важен елемент от една демократична държава, тяхната защита до голяма степен се гарантира и от това доколко в едно общество има сериозно развит и устойчив граждански сектор. А ролята на държавата за подкрепа и насърчаване развитието на гражданския сектор е недвусмислена и Съветът за развитие на гражданското общество е основен инструмент за формиране и изпълнение на държавната политика за подпомагане и

взаимодействие с организациите. При наличието на вече констатираните проблеми по повод на правата и ограничаването на гражданските свободи преди кризата³ и множеството нападки спрямо граждански организации, необоснованият отказ от създаването на Съвета, на практика, допринася за ограничаване на гражданското пространство.

С оглед на гореизложените аргументи по отношение на основанията за спиране на процедурата по сформирание на Съвета, както и предвид обнародваните изменения в ЗМДВИП в бр. 34 на ДВ, от 9 април 2020 г.⁴, ние настояваме процедурата за избор на членове на Съвета за развитие на гражданското общество да бъде възобновена незабавно и да бъде проведена съобразно Правилника за организацията и дейността на Съвета.

Подписали становището:

Български център за нестопанско право

Национална мрежа за децата

Сдружение „Платформа Агора”

Форум Гражданско Участие

WWF България

³ Доклад на Комисаря на Съвета на Европа по правата на човека, Дуня Миятович: <https://rm.coe.int/16809e0d03>

⁴ Изменение в чл. 3, т. 2 и отмяна на чл. 3, т. 3 от ЗМДВИП